

Naamlijst van Nederlandse Sluipwespen (Fam. Ichneumonidae II) Subfam. Ichneumoninae

door

H. G. M. TEUNISSEN

In zijn artikel over *Ichneumon* L. (1965, *Ent. Ber., Amst.* 25: 1) schrijft de heer G. DEN HOED: „Bovendien zouden de collecties SNELLEN VAN VOLLENHOVEN, SMITS VAN BURGST, KOORNNEEF, LINDEMANS en OUDEMANS geheel moeten worden gerevideerd, terwijl de collectie TEUNISSEN niet meer toegankelijk schijnt te zijn”.

Ik heb de laatste drie jaar de collectie van mijn broer, H. G. M. TEUNISSEN, gezuiverd, (er was de laatste 16 jaar weinig naar om gekeken, ze zag er verwaarloosd uit) en alfabetisch geordend, en kan nu zeggen, dat ieder die deze groep bestudeert, in Berghem welkom is of materiaal kan ontvangen. Er is ook nog veel ongedetermineerd materiaal aanwezig. Bovendien vond ik een kant en klaar manuscript over de subfam. Ichneumoninae, als tweede deel van zijn naamlijst. Hiervoor heeft TEUNISSEN destijds de volgende collecties kritisch doorgewerkt (de hoofdletter duidt de letter aan waaronder de collectie verder genoemd wordt):

V : SNELLEN VAN VOLLENHOVEN's lijst of SNELLEN VAN VOLLENHOVEN.

W: Collectie van het Laboratorium voor Entomologie te Wageningen, die voornamelijk bestaat uit de collectie-SMITS VAN BURGST.

T : Collectie-TEUNISSEN, zich bevindend te Berghem (N.Br.), Julianastraat 13.

M: Collectie van het Natuurhistorisch Museum te Maastricht.

L : Collectie-LINDEMANS, ondergebracht in het Museum voor Natuurlijke Historie te Rotterdam.

A : Collectie van het Instituut voor Taxonomische Zoölogie, Afd. Entomologie (voorheen Zoölogisch Museum) te Amsterdam.

S : SMITS VAN BURGST.

Sa: Collectie-SANDERS.

Dit manuscript was 3 december 1950 klaar gekomen, maar is helaas door tijdgebrek en andere omstandigheden blijven liggen. Dit tijdgebrek is nog steeds aanwezig. Ik maakte meteen het plan het manuscript alsnog voor uitgave aan te bieden, maar zocht eerst naar eventuele publikaties op dit gebied, waarbij ik de lijst en de artikelen van de heer DEN HOED tegenkwam.

Aanvankelijk was ik van mening, dat daardoor de publikatie van de letterlijke tekst weinig zin meer had en wilde ik er alle gewone soorten maar uit weg laten. Maar van dit plan ben ik teruggekomen. Als bepaalde algemeen voorkomende soorten zouden ontbreken, zou een gebruiker van onderstaande gegevens kunnen denken, dat deze soorten niet in Nederland voorkomen. Of, bij beter weten, zou er naar gezocht moeten worden in andere publikaties. Om dit te voorkomen heb ik besloten alle soorten van de lijst-TEUNISSEN op te nemen, met de gegevens over de musea waar ze voorkomen, en ook de soorten, door DEN HOED als inlands genoemd, maar die ontbreken in de lijst-TEUNISSEN. Zo lijkt me de bruikbaarheid van onderstaande gegevens het best bevorderd. Van DEN HOED heb ik

overgenomen de qualificatie: algemeen, zeldzaam. Verder heb ik gezorgd dat de nomenclatuur weer overeenstemt met de gegevens van dit ogenblik. De werken, die ik hiervoor heb nagekeken, staan geordend in een literatuuroverzicht aan het eind.

Nog moet vermeld worden de volgende nota uit het manuscript: „Zeer veel dank ben ik verschuldigd aan G. HEINRICH, die veel determinaties gecontroleerd en verbeterd heeft.”

De bewerker J. TEUNISSEN.

Trogini

Callajoppa Cam.

1. *C. exaltatoria* (Panz.). V: zegt in zijn lijst dat de var. *exaltatorius* vrij algemeen is. Vermoedelijk haalt hij beide soorten door elkaar, want m.i. is deze soort zeldzaam. A: 1 ♀ Amsterdam, 15.VI; 2 ♀ Voorschoten. T: 1 ♀ en 2 ♂ Voorburg, 1 ♀ Geertruidenberg. W: 1 ♀ Wageningen. Alles VII en VIII.
2. *C. cirrhogaster* (Schrank) (*Trogus lutorius* F.). Vrij gewoon. ♀ 11.VI—23.VIII, ♂ 23.VI—10.VIII.
C. cirrhogaster (Schrank), var. *nigrocaudata* (Retz.). A: Den Haag, Roermond. L: Ermelo, Schiedam. T: Baarn, Tilburg, Teteringen. W: Rotterdam; dit exemplaar is gekweekt uit *Smerinthus ocellata* (L.). S. gaf die kweek ten onrechte op voor *exaltatoria*. ♀ 3.VII—13.VIII, ♂ 4.VII—10.VIII.

Trogus Panz.

3. *T. lapidator coeruleator* (F.). A: 1 ♀ Hummelo en 2 ♂ Schoonoord. T: 1 ♀ Herpen. Alles VIII, behalve 1 ♀ 30.V.

Protichneumonini

Amblyjoppa Cam.

4. *A. fuscipennis* (Wesm.). Door LINDEMANS (1920, *Ent. Ber., Amst.* 5: 201) als inlands opgegeven: 1 ♀ Vorden, 6.VIII.1919. T: 1 ♀ Tegelen, 28.IX.1941; 1 ♀ duin Noordwijk aan Zee, 5.VII.1941.
5. *A. proteus* (Christ.) (*laminatorius* F.). V: 1 ♀ Holland, 1 exemplaar Breda, VI, (HEYLAERTS leg.). A: 1 ♀ Roermond, 12.IV.1899. T: 1 ♂ Peize (Dr.), 10.V.1944; 1 ♀ Deurne, 13.III.1943. M: 1 ♂ Exaeten, VII.1885. W: 1 ♀ Wolvega.

Protichneumon Thoms.

6. *P. coqueberti* (Wesm.). Zeldzaam. A: 1 ♀ Venlo, 1871, reeds door SNELLEN VAN VOLLENHOVEN als inlands opgegeven (1879, *Tijdschr. Ent.* 23: XV), 1 ♂ Den Haag. T: 1 ♂ Soest, 11.VI.1949.
P. coqueberti (Wesm.), var. *dorsoniger* (Berth.). T: 1 ♂ Drunense duinen, 16.V.1952.
7. *P. pisorius* (L.) (*fusorius* auct.). V: de Beek bij Den Haag, Den Haag, VI en VII. T: Exaeten. W: Utrecht, Burgst, Buunderkamp. L: Hulshorst, Ermelo. A: Venlo, Putten, Montferland, Apeldoorn. In deze collectie nog

2 ♂ van Noordwijk, door V. vermeld onder de foutieve naam: *similatorius* F., die syn. is van *fusorius* L. nec auct. ♀ 11.VIII—28.X, ♂ 9.VII—3.IX.
P. pisorius (L.), var. *mediofulvus* (Berth.). Nieuw voor de fauna. T: Oisterwijk, Venlo, Lent, Schayk. L: Hulshorst, Ermelo, Ginneken. A: Montferland. W: Buunderkamp. M: Blijenbeek (gem. Bergen, Lbg.). ♀ 29.VIII—21.X. ♂ 9.VII—3.IX.

8. *P. fusorius* (L.) (*pisorius* auct.). V: vermeldt een zeer geel ♂ van Driebergen. Ook 1 exemplaar van Middelburg, 16.V. Deze soort werd bij ons verder niet gevonden, terwijl ook bovenvermelde exemplaren niet meer bewaard zijn.
9. *P. disparis* (Poda). V: Doesburg, Nijkerk, Rotterdam, Walcheren. In 1902 weer opnieuw als inlands opgegeven voor Maastricht. L: Hulshorst, Ermelo. A: Nijmegen, Oosterbeek, Venlo, 1 ♂ VIII. ♀ 2.VIII—22.X.

Coelichneumon Thoms.

- C. auspex* (Müll.). Deze soort moet *fasciatus* Gmel. heten volgens TOWNES, die de typen zag. (TOWNES 1965, *Polskie Pismo ent.* 35: 411).
10. *C. bilineatus* (Gmel.). V: Den Haag, Heemstede, Groningen, Rotterdam, Breda, Drente, Scheveningen. W: 2 ♀ Gliphoeve, (De Glip, gem. Heemstede), Groningen. A: Putten. L: Epen. ♀ en ♂ VI—VIII.
11. *C. comitator* (L.) (*lineator* auct.). Komt zeker in zuid-Limburg voor volgens DEN HOED. V: 1 ♀ bij Rotterdam. T: 1 ♂ Roermond, 7.VIII.1944.
12. *C. consimilis* (Wesm.). Het Gooi (DEN HOED, 1963, *Ent. Ber., Amst.* 23: 83).
13. *C. cyaniventris* (Wesm.). Zeldzaam. T: Stein, Best, Weert, Valkenburg, Garendal. A: Houthem. W: Burgst, Ulvenhout, Utrecht. V: Brummen. M: Exaeten, Borgharen. ♀ 20.IX—7.X; 1 ♀ 26.V. ♂ 23.V—3.IX.
14. *C. desinatorius* (Thunb.). L: 1 ♂ Hulshorst, 4.X.1937.
15. *C. falsificus* (Wesm.). L: Vorden, Harderwijk, Hulshorst. T: 2 ♂ Den Dolder, 12.V.1946 (HELLEN det.). ♀ 16.VIII—22.X.
C. falsificus (Wesm.), var. *apimacula* Hell. Nieuw voor de fauna. L: 1 ♂ Ermelo, 21.VI. T: 1 ♂ Hilversum, 17.VI. (Dit exemplaar bestaat niet meer).
16. *C. fasciatus* (Gmel.). (*auspex* Müll., *comitator* auct.). V: Rotterdam. L: Hulshorst, Putten, Ermelo. T: Oisterwijk, Schayk, Tilburg, Den Dolder. A: Putten. W: Burgst. M: Aalbeek. ♀ 12.VI—28.IX, ♂ 10.VI—6.IX.
17. *C. ferreus* (Grav.). V: Noordwijk, Zeeland (HERKLOTS leg.). L: Hulshorst, Ermelo. T: Maastricht, Roermond, Herpen. Sa: Azenraij (bij Maalbroek). ♀ 23.V—10.X.
18. *C. funebris* (Holmgr.). (*biannulatus* Grav. 1829). Nieuw voor de fauna. L: 4 ♂ Hulshorst, Markelo. T: 1 ♂ Oploo. (HEINRICH noemt deze determinaties, door hem gedaan, onzeker). ♂ 4.VI—8.VIII.
19. *C. fuscipes* (Gmel.). L: Hulshorst, Vorden, Drie. ♀ 3.VII—12.X, ♂ 27.IX—29.IX.
20. *C. haemorrhoidalis* (Grav.) (*castaneiventris* Grav.). V: 1 ♂ Brummen. T: 1 ♀ Den Dolder. ♂ Haaren, Terlet, Vught, Schayk, Teteringen. L: ♂ Delden, Hulshorst, Ermelo. W: 1 ♀ Burgst. ♀ 12.VI, ♂ 3.V—30.VI.

- C. haemorrhoidalis* (Grav.) var. **subniger** (Berth.). Nieuw voor de fauna. T: 1 ♂ Vught, 5.VI.1941. L: 1 ♂ Hulshorst, 16.VI.1932.
21. *C. lacrimator* (Fonsc.). Nieuw voor de fauna. T: 1 ♂ Den Dolder, VII.1952. (VERHOEFF leg.).
22. *C. leucocerus* (Grav.). V: Houten, Breda. L: Hulshorst, Overveen, Rotterdam, Epen. T: Venlo, De Rips, Esch, Laren, Ulvenhout, Vught. A: Putten, Hilversum. W: Den Haag, Burgst. In museum Tilburg: Heino. ♀ 17.VI—29.X, ♂ 4.V—21.X.
23. *C. microstictus* (Grav.). Nieuw voor de fauna. 1 ♀ Meyendel, 3.VII.1940.
24. *C. nigerrimus* Steph. (*derasus* Wesm.). V: Leiden. T: Oisterwijk, Schayk, Oploo, Montferland, Babberich. L: Hulshorst. W: Utrecht, Apeldoorn. A: Oisterwijk. M: Exaeten. ♀ 18.VI—19.IX, ♂ 31.V—16.IX.
25. *C. percussor* Tischb. Oisterwijk, Otterlo (DEN HOED, 1963, *Ent. Ber.*, Amst. 23: 83).
26. *C. periscelis* (Wesm.). Nieuw voor de fauna. L: Hulshorst, Groesbeek, Leuvenumse bos, Putten. T: Bennekom, Oss, Den Dolder, Teteringen. W: Wolfshaag. ♀ 31.VIII—6.IX, ♂ 29.V—5.X.
27. *C. ruficauda* (Wesm.). V: 1 ♀ Breda (HEYLAERTS leg.), 1 ♀ Rotterdam. L: 1 ♀ Hulshorst, var. met bijna geheel zwart achterlijf, 3.IX.1935. T: 1 ♀ Meyendel, 3.VIII.1940. W: 2 ♀ Burgst, V en VII.
Opm.: ULBRICHT's *C. microstictus* Grav. is eveneens *C. ruficauda* (Wesm.).
28. *C. sinister* (Wesm.). T: 1 ♂ Oisterwijk, 25.VIII.1939. V: 1 ♂ Den Haag, IX.
29. *C. sugillatorius* (L.). Zeldzaam. V: Ginneken. T: Venlo. L: Hulshorst. ♀ 19.V—2.VI, ♂ 8.VI—8.IX.

I c h n e u m o n i n i

Stenichneumon Thoms.

30. *S. alboguttatus* (Grav.). A: 1 ♂ Putten, 20.VII.1889. (J. Th. OUDEMANS leg.).
31. *S. culpator* (Schränk). Algemeen. ♀ 10.IV—10.X, ♂ 29.VII—15.X.
S. culpator (Schränk), var. *fumigator* (Schränk). Nieuw voor de fauna. T: Valkenburg, Mechelen, Helenaveen, Roermond, Tegelen, Baarlo. ♂ 3.VIII—6.X.
32. *S. militarius* (Thunb.) (*pistorius* Grav.). Vrij algemeen. T: Venlo. A: Putten, Naarden, Apeldoorn. V: Utrecht, Middelburg, Haagse bos, Houten, Groningen. W: Utrecht. 1 ♂ 19.VIII, ♀ 16.IV—1.IX.
Opm.: De soorten: *lineator* F., *rufina* Grav., *scutellator* Grav. en *haesitator* Wesm. behoren tot het genus *Syspasis* Tow.

Syspasis Tow.

33. *S. haesitator* (Wesm.). Nieuw voor de fauna. L: 1 ♀ Ermelo, 15.VIII.1939.
34. *S. lineator* (F.) (*trilineatus* auct., *binotatus* Steph.). Niet algemeen. L: 1 ♀ Putten, overwinterend in vangring, 6 ♂ Epen. T: 1 ♀ Maastricht, 1 ♀ Venlo, 1 ♀ Geertruidenberg, 1 ♀ Aalst. M: Wijnandsrade. ♀ 4.VIII en 27.IX.

- S. lineator* (F.), var. *umbraculosus* (Grav.). Vermeld van Limburg door MAURISSEN (1882, *Tijdschr. Ent.* 25: CXXXVII). L: vele ♀ Epen, V.1926. T: 1 ♀ Tilburg, 5.VIII; 1 ♂ Gulpen, 22.VIII. A: 1 ♂ Venlo.
35. *S. rufinus* (Grav.). T: Venlo, Hilversum, Schayk. L: Ermelo, Hulshorst, Putten, 1 var. ♂ met geheel zwart schildje. L: 1 ♂ Gilze. A: Oosterbeek. T: Schayk. ♀ 18.VI—22.X, ♂ 8.VII—24.VIII.
36. *S. scutellator* (Grav.). Vrij zeldzaam. V: vermeldt deze soort van Den Haag en Rotterdam (♂). T: kent slechts een ♀ van Exaeten, 1886 (WASMANN leg., in de Maastrichtse collectie).

Eupalamus Wesm.

37. *E. lacteator* (Grav.). Zeer verspreid. V: Leiden, Valkenburg. L: Ermelo, Leuvenum, Hulshorst. T: Schayk, Hilversum. ♀ 17.VI—14.VII, ♂ 17.V—16.IV.
38. *E. lamentator* (Thunb.). L: 1 ♂ Hulshorst, 29.IX.1932. 4 ♀ Hulshorst, 3.IX—9.X.
39. *E. oscillator* (Wesm.). Niet zeldzaam. V: Sloten, Den Haag. L: Hulshorst, Ermelo. T: Huis ter Heide, Oisterwijk, Schayk. ♀ 26.VI—4.X, ♂ 22.V—29.IX.
40. *E. wesmaeli* (Thoms.). L: Hulshorst, Putten, Ermelo in aantal. ♀ 3.VII—21.X, ♂ 13.VI—5.X.

Ichneumon L.

41. *I. albicollis* Wesm. Vrij zeldzaam. A: Apeldoorn. W: Helenaveen, Bostel, Blaricum. T: Hulshorst, Nuland, Markelo, Ermelo, Meyendel, Putten, Helenaveen, Venlo, Exaeten, Hilversum. Sa: Lerop. ♀ 17.V—8.IX, ♂ 10.VI—16.VIII.
42. *I. albiger* Wesm. Algemeen. A: Naarden. T: Oploo, Meyendel, St. Pietersberg, Oudenrijn, Venlo, Mechelen. W: Lochem. L: Vorden, Hulshorst. M: Borgharen. ♀ 7.V—1.IX, ♂ 12.VI—8.VIII.
- I. albiger* Wesm., var. *tempestivus* Holmgr. A: Putten, 25.X. L: Hulshorst, Breda, Vorden, Epen. W: Het ♀ van SMITS VAN BURGST in een *confusor* Grav. (was dus ten onrechte door S. als inlands vermeld), ♂ Burgst (dit exemplaar was door S. als *confusorius* opgegeven), Lochem. T: Drimmelen, Venlo, Oudenrijn. ♂ 6.VII—29.VIII.
43. *I. analis* Grav. Nieuw voor de fauna. T: 1 ♀ Tilburg, 19.VIII.1940.
- I. balteatus* Wesm. DEN HOED noemt haar inlands omdat hij geen verschil ziet tussen deze soort en *tuberculipes* Wesm. (1965, *Ent. Ber., Amst.* 25: 3). Ze hebben beide inderdaad eenzelfde knobbeltje op de achtercoxen. De sprieten verschillen echter aanmerkelijk. Bij *balteatus* zijn ze matig verbreed. Lengte der verbrede leedjes : breedte = 1 : 1½. Bij *tuberculipes* lengte der verbrede leedjes : breedte = 1 : 2.
44. *I. buculentus* Wesm. Vrij algemeen. T: Udenhout, Ulvenhout, Roermond, Oisterwijk. V: Arnhem, Den Haag. L: Delden, 4 ♀ en 2 ♂ Epen. Sa: Lerop. A: Houthem, Gulpen, Venlo, Oisterwijk. M: Aalbeek. ♀ 18.VII—9.IX, ♂ 3.VIII—31.VIII.
45. *I. caloscelis* Wesm. Vrij algemeen. L: Ermelo, 17.VIII. A: 3 ♂ Oisterwijk, 1—3.VIII.

46. *I. computatorius* Müll. Matig zeldzaam. V: Walcheren, Noordwijk, Leiden, Rotterdam, Ulvenhout. L: 1 ♂ Epen, VIII.1926 (was door HABERMEHL als *languidus* gedetermineerd).
47. *I. confusor* Grav. (*confusorius* Grav., *macrocerophorus* D.T.). Gewoon in Z., M- en O.-Nederland. ♀ 11.V—20.X, ♂ 5.VI—29.IX.
I. cornicula Wesm. Alle drie exemplaren in de collectie-LINDEMANS behoren tot *Phaeogenes fulvitaris* Wesm., daaronder ook een exemplaar van ULBRICHT.
48. *I. croceipes* Wesm. W: Wolfheze. T: Epen. L: Epen, Putten, Hulshorst, Ermelo. A: Oisterwijk. ♂ 20.VII—7.X.
I. decurtatus Wesm. vervalt voor de fauna, omdat het enige exemplaar van SMITS VAN BURGST een *gracilentus* Wesm. is.
49. *I. deliratorius* L. L: Markelo, Epen, Venlo. T: Exaeten, Babberich, Schayk, Ulvenhout, Stein. M: Wijnandsrade. W: Burgst, Wikkenburg (landgoed bij Schalkwijk), Utrecht, Groningen. V: Haarlem, Rotterdam, Den Haag. Ook in Museum Tilburg. ♀ 19.VII—1.IX, ♂ 30.V—8.X.
50. *I. didymus* Grav. Nieuw voor de fauna. T: 1 ♀ Helenaveen, 2.V.1948 (BENNO leg.).
51. *I. emancipatus* Wesm. Zeldzaam. A: 1 ♀ Venlo, 7.IV.1878. L: Hulshorst, Delden, Ermelo, Epen. T: Tilburg, Oisterwijk, Hilversum. M: Bemelen. ♂ 8.VI—9.VIII.
52. *I. exilicornis* Wesm. A: 2 ♀ Schoonoord, 22 en 23.V.1899. T: 1 ♀ Exaeten, IX.1886. W: 1 ♀ Oisterbeek, 25.VIII.1871.
53. *I. extensorius* L. Algemeen. Ook V. noemt de soort al gewoon tot zeer gewoon. ♀ 31.V—11.X, ♂ 25.VII—1.X.
54. *I. formosus* Grav. (*obsessor* Wesm.). Zeer zeldzaam. T: 1 ♂ Oploo, 1.VI.1947, 1 ♀ Ulvenhout, 9.VIII.1938 (beide door HEINRICH gedetermineerd).
I. fulvicornis Grav. vervalt voor de fauna, daar het ♀ van SMITS VAN BURGST een *exilicornis* Wesm. is.
55. *I. gracilentus* Wesm. Veel gevangen. V: Vogelenzang. M: Blijbeek. L: Hulshorst, Ermelo, Epen, Delden. T: Bilthoven, Lerop, Venlo, Millingen, De Bilt, Zevenaar, Oisterwijk, Tilburg. Sa: Heerlen, Roermond. ♀ 7.IV—27.X, ♂ 10.VI—28.VIII.
I. gracilentus Wesm., var. *improbus* Tischb. Nieuw voor de fauna. T: 1 ♂ Valkenburg, 7.VIII. L: 2 ♂ Epen en Delden, VIII.
56. *I. gracilicornis* Grav. Zeldzaam. V: Molencate bij Hattem. L: Hulshorst, Markelo. T: Roermond. (Dit exemplaar bestaat niet meer). ♀ 20.VII—18.VIII, ♂ 30.VI—24.VII.
I. gracilicornis Grav., var. *nigroscutellatus* Berth. Nieuw voor de fauna. L: Enkele ♂ Hulshorst.
I. haesitator Wesm. Zie *sypasis* Tow.
57. *I. hircinus* Holmgr. W: 1 ♀ Brummen, VIII, postpetiolus met rode vlekken, 1 ♂ Breda, VII.1904 (determinatie onzeker).
I. incomptus Holmgr. vervalt, is syn. van *memorator* Wesm. (TOWNES, MEMOI & TOWNES 1965, 5: 473).

58. *I. inquinatus* Wesm. Nieuw voor de fauna. T: 1 ♀ Ulvenhout, 21.VIII.1946, 1 ♀ Roermond, 24.VIII (niet meer aanwezig), 1 ♂ Ulvenhout, 21.VIII.1946, 1 ♂ Vijlen, 7.VIII.1943.
59. *I. insidiosus* Wesm. In de collectie-LINDEMANS een aantal ♂ van Ermelo (HELLEN det.). Het ♀ dat SNELLEN VAN VOLLENHOVEN had opgegeven, bleek een *hircinus* Holmgr. te zijn.
60. *I. latrator* F. Algemeen. V: Harendermolen, Den Haag, Utrecht, Wassenaar. T: Venlo, Exaeten, Oisterwijk, Terschelling. A: Groesbeek, Amsterdam, Loenen. W: Haren, Burgst, Westernieland. L: Wageningen, Hulshorst, Oosterhout, Vorden, Epen. M: Exaeten. ♀ 18.IV—9.X, ♂ 13.VIII—3.IX.
61. *I. lautatorius* Desv. (*sarcitorius*, var. *mutabilis* Berth.). W: 1 ♂ Burgst, 1 ♀ Breda. T: Oudenrijn, Belfeld, Tegelen, Helenaveen, Borgharen, Roermond. A: Oisterwijk. Sa: Vlodrop. ♀ 4.IV—28.IX, ♂ 16.VI—20.VIII.
62. *I. ligatorius* Thunb. L: Vorden, Ermelo, Hulshorst, Delden. T: Hilversum, Teteringen. A: Warga. Alles ♂, 8.VII—23.VIII.
63. *I. longeareolatus* Thoms. Nieuw voor de fauna. L: Hulshorst, Ermelo. T: Oisterwijk. W: Burgst. ♀ 25.V—25.X.
64. *I. lugens* Grav. V: Leiden, Lage Vuursche. Het ♀ van Sterkenburg is nog in Wageningen aanwezig en blijkt *Coelichneumon leucocerus* Grav. te zijn. A: 1 ♀ Apeldoorn. T: 1 ♀ Geertruidenberg, 10.V.1948. W: Van de vier aanwezige ♀ behoort geen enkel tot deze soort, maar tot drie verschillende andere soorten.
I. macrocerophorus D.T. vervalt, daar ze volgens HEINRICH identiek is met *confusor* Grav.
65. *I. memorator* Wesm. (*incomptus* Holmgr.). L: Vorden, Ermelo, Delden, Hulshorst, Groesbeek. W: Burgst. T: Terschelling, Den Dolder. ♀ 1.V—28.IX, ♂ VII—23.VIII.
66. *I. molitorius* L. Zeer verspreid. W: 1 ♀ Burgst, 1 ♀ Groningen, Venlo (1882, *Tijdschr. Ent.* 25), 1 ♀ Rhooon. L: Harderwijk, Epen, Vorden, Ermelo. W: Lochem. T: Venlo. A: 1 ♀ Roermond, 1 ♀ Bodegraven. ♂ 30.VII—27.VIII.
I. molitorius L., var. *discolor* Berth. Nieuw voor de fauna. L: 1 ♀ Vorden, 28.VIII.
67. *I. minutorius* Grav. (*captorius* Ths.). Algemeen. (DEN HOED, 1965, *Ent. Ber.*, *Amst.* 25: 3).
I. multipictus Grav. Deze soort vervalt voor de fauna. Het exemplaar van V. is een *gracilentus* met roodachtige kleur aan de thoraxzijden.
68. *I. nereni* Thoms. (*raptorius* auct.). Zeldzaam. T: Tilburg, Oisterwijk, Best, Venlo, Nuenen, Horn, Herpen, Tegelen, Oploo, Belfeld. V: Arnhem. W: Sterkenburg (Driebergen), Rheden. M: Exaeten. L: Venlo, Ermelo, Putten. A: Lochem. ♀ 17.IV—20.IX, ♂ 2.VI—27.VIII.
I. nereni Thoms., var. *albicauda* Berth. Nieuw voor de fauna. T: 1 ♂ Tegelen, 1.VI.1942.
69. *I. primatorius* Först. Niet algemeen. A: 1 ♀ Venlo. L: 2 ♂ Vorden. T: aantal ♂ Oisterwijk en 1 ♂ Lent. W: 1 ♀ en 1 ♂ Burgst. V: Noordwijk en Leiden. ♂ 13.VIII—3.IX.

70. *I. quaesitorius* L. V: 1 ♂ Vogelenzang, 6.VI.1873. L: 1 ♂ Epen, 8.VIII en 1 ♂ Hulshorst, 6.VIII.
71. *I. varus* Tischb. T: 1 ♀ Oisterwijk, 29.VIII.1941 (ROMAN det.).
I. rufidens Wesm. Zie genus *Rhadinodonta* Szepl.
72. *I. rufolineatus* Holmgr. Nieuw voor de fauna. L: 1 ♀ Meyendel, 6.VI.1918.
73. *I. sarcitorius* L. Algemeen in Z.- en M.-Nederland. (Het ♀ van Rheden in coll.-Wageningen is *nereni* Thoms.).
I. sarcitorius L., var. *funereus* Schmied. Nieuw voor de fauna. M: 1 ♂ Maastricht, 15.VI.1940.
Opm.: *I. sarcitorius* L., var. *mutabilis* Berth. = *I. lautatorius* L. volgens HABERMEHL (1916, *D. ent. Z.*: 284).
I. semiorbitalis Grav. (Lijst V. 1873, *Tijdschr. Ent.* 11: 155 no.: 323) is een onzekere soort.
I. stramentarius Grav. komt bij ons niet voor. Alle exemplaren in collecties behoren tot *confusor* Grav. *I. stramentarius* Grav. is goed kenbaar aan de levendig citroengele kleur en het bij het ♂ zeer convexe schildje.
74. *I. subquadratus* Thoms. T: Ameland, Lent, Batenburg, Schayk, Laren, Goirle, Tegelen, Oisterwijk, Kijfhoek. W: Buunderkamp, Breda. L: Hulshorst, Ermelo, Epen, Markelo, Vorden, Groesbeek. M: Exaeten. ♀ 25.V—6.X, ♂ 27.VII—1.X.
75. *I. suspiciosus* Wesm. W: 1 ♀ Grebbeberg, 27.II; 1 ♀ de Grebbe, 30.IV; Ede, Buunderkamp, 1 ♂ Putten (HABERMEHL det.). T: Oisterwijk. ♂ 7.VIII—27.VIII.
76. *I. terminatorius* Grav. T: Terziet (Z.-L.). A: Apeldoorn, Bergum. L: Epen. ♂ 5.VIII—2.IX.
77. *I. tuberculipes* Wesm. T: 1 ♀ Terlet, 30.VI.1943, 1 ♂ Bommerig (Wittem), 10.VIII. (Zie opm. bij *I. balteatus* Wesm.).
I. tuberculipes Wesm., var. *mediorufus* Schmied. Nieuw voor de fauna. 1 ♂ Oisterwijk, 5.IX.1951.
78. *I. validicornis* Zett. L: 1 ♂ Hulshorst, 15.VIII.1934.
79. *I. variolosus* Holmgr. Nieuw voor de fauna. T: 1 ♂ Arnhem. Determinatie onzeker. G. HEINRICH, die het exemplaar gezien heeft, kon ook geen zekerheid geven.
80. *I. vulpecula* Kriechb. Nieuw voor de fauna. T: 1 ♀ Geertruidenberg, 22.VII.1948. (HEINRICH det.).
81. *I. xanthorius* Först. Niet algemeen. V. vermeldt de soort van Leiden, Holland en Den Haag. W: Wageningen. L: Ermelo. T: Valkenburg. A: Bloemendaal. ♀ 4.V—9.VIII, ♂ 16.VI—1.VIII.

Rhadinodonta Szepl.

82. *R. rufidens* (Wesm.). Zeldzaam. V: 1 ♀ bij Den Haag. 16.VIII.

Melanichneumon Thoms.

LUELLA M. WALKLEY neemt deze naam als genus, met als subgenera: *Melanichneumon* en *Barichneumon* (1967, *Hymen. of America N. of Mexico*, 2e supplement: 143).

83. *M. albilineatus* (Grav., 1820) (*albolineatus* Grav., 1829, *leucomelas* Gmel.

- in L., 1790 nec Ström, 1768). W: Breda, Den Haag. A: Amsterdam, Apeldoorn. T: Oss, Tilburg, Horn. L: Epen, Vorden, Delden, Overveen. ♀ 28.VIII—28.IX, ♂ 7.VII—30.VIII.
84. *M. albipictus* (Grav.). Nieuw voor de fauna. A: 1 ♂ Laag-Soeren, 29.V. 1898.
M. albipictus (Grav.), var. *obsoletus* (Berth.). Nieuw voor de fauna. L: 1 ♀ Putten, 8.IX.1933 (HABERMEHL det.).
85. *M. albosignatus* (Grav.). TEUNISSEN zegt hier te twifelen aan de vroegere gegevens van SNELLEN VAN VOLLENHOVEN, daar het resterend materiaal in Wageningen foutief gedetermineerd blijkt te zijn. L: 1 ♀ Hulshorst, 17. X.1935.
86. *M. anator* (F.). V: 1 ♀ Walcheren. T: Vught, Herpen, Wychen. A: Amsterdam, Venlo. M: Maastricht. W: Ginneken, Den Haag, Liesbos, Burgst. ♀ 28.V—12.VI, ♂ 31.V—31.VI.
M. anator (F.), var. *microcerus* (Grav.). Nieuw voor de fauna. T: 2 ♀ Berghem, 12 en 14.VI. (zijn vernield en niet meer in de collectie aanwezig).
87. *M. bilunulatus* (Grav.). L: Epen, Markelo, Hoek van Holland. M. Exaeten. V: Driebergen. T: Venlo, Tegelen, Oisterwijk, Schayk, Tilburg, Baexem, Kijfhoek, Pannerden, Den Dolder. L: Ermelo, Meyendel. W: Elburg, Burgst. ♀ 18.VI—13.X, ♂ 19.V—4.X.
88. *M. bimaculatus* (Schrank). V: Het ♂ van Wassenaar blijkt een *dumeticola* Grav. te zijn. 1 ♂ Venlo, IX. T: 1 ♀ Schayk, 4.IX.1949. W: 1 ♀ Breda, VIII; 6 ♂ Burgst en Liesbos, 1 ♂ Voorst.
89. *M. callicerus* (Grav.). T: Tilburg, Zevenaer, Helenaveen, Oploo. W: 1 ♀ Hattem. L: Ermelo. ♀ 13.VII—IX, ♂ 27.VI—16.VII.
90. *M. chionomus* (Wesm.). T: 1 ♀ Tilburg, 1.IX.1941 (exemplaar bestaat niet meer). W: 1 ♂ Wolfheze, VIII.1912. Determinatie van beide exemplaren is niet geheel zeker.
M. citator (Thunb.). Zie onder het genus *Stenobarichneumon* Heinr.
91. *M. controversus* (Schmied.) (*rhenanus* Hab.). Nieuw voor de fauna. A: 1 ♂ Houthem, 1.VI.1895 (J. Th. OUDEMANS leg.).
92. *M. crapinensis* (Schmied.). Nieuw voor de fauna. T: 1 ♀ Oploo, 17.VII. 1947, var. met zwarte achterdijen (HEINRICH det.).
93. *M. deceptor* (Scop.). Op vele plaatsen. M: Exaeten. T: Esch, Roermond, Den Dolder, Meyendel. L: Vorden, Ootmarsum. W: Burgst, Utrecht, Walcheren. ♀ 28.VI—18.VIII, ♂ 24.VI—1.IX.
M. deceptor (Scop.), var. *obscurior* (Berth.). Nieuw voor de fauna. W: 1 ♀ Denekamp, VII.1920.
94. *M. derogator* (Wesm.). V: Het exemplaar te Wageningen was door V. als *albinotatus* opgegeven, blijkt echter *lanius* te zijn. L: 3 ♂ Vorden, Ermelo. 27.VII—11.IX.
95. *M. designatorius* (L.) (*fortipes* Wesm.). W: 1 ♀ Breda, VII (HEYLAERTS leg.).
96. *M. digrammus* (Grav.) (*nudicoxa* Thoms.). Algemeen. L: Ermelo, Hulshorst, Meyendel, Epen. V: Den Haag. T: Venlo, Roermond, Den Dolder, Bijvanck, Bommerig. A: Nieuwkoop, Amsterdam. ♀ 14.IV—22.X, ♂ 31.VII—22.VIII.

97. *M. dumeticola* (Grav.). Vrij algemeen. L: Hulshorst, Putten. T: Schayk, Oisterwijk, Babberich, Den Dolder, Oploo, Baarlo, Venlo, Mechelen, Meyendel, Lerop, De Rips. W: Wassenaar, Noorden. ♀ 21.VI—17.X, ♂ 21.V—29.VIII.
98. *M. extremator* (Thunb.). V: 1 ♂ Walcheren. L: 1 ♂ Schiedam, 29.VIII.1926.
99. *M. faunus* (Grav.). V: Rotterdam. T: Schayk, Oploo, Venlo, Tilburg, Oisterwijk, Oss, 1 ♂ met zwart schildje. W: 1 ♀ Barchem, Burgst, Liesbos. L: Breda, Epen, Markelo, Hulshorst, Rotterdam. ♀ 6.VIII—23.X, ♂ 25.VI—19.IX.
M. faunus (Grav.), var. *leucopygus* (Grav.). V: Wassenaar. T: Oisterwijk, Schayk. L: Schiedam, Ermelo. ♀ 20.IX—12.X, ♂ 25.VI—1.X.
M. fortipes (Wesm.) door DEN HOED genoemd (1965, *Ent. Ber., Amst.* 26: 74), is synoniem van *designatorius* L. Zie aldaar.
100. *M. gemellus* (Grav.). V: noemt in zijn lijst: Utrecht, Amersfoort, Brummen. (De juistheid van deze determinaties valt te betwijfelen).
M. gemellus (Grav.), var. *semirufus* (Schmied.). Nieuw voor de fauna. L: 1 ♀ Epen, VIII.1926.
101. *M. lepidus* (Grav.). T: Voorburg, Den Dolder, Oisterwijk, Best, Oploo, Tilburg, Schayk, Venlo. L: Schiedam, Meyendel, Hulshorst, Harderwijk, Groesbeek. W: Burgst. Het ♀ van V. is een *Chasmias molatorius* Grav., evenals het *suavis* Grav. ♀ (No. 355 lijst V. 1873, *Tijdschr. Ent.* 16: 153). A: Venlo, Rotterdam, Plasmolen. ♀ 26.VI—1.IX, ♂ 20.V—3.IX.
102. *M. leucocheilus* (Wesm.). Zeer zeldzaam. A: 1 ♀ Overveen, 30.V.1878 (J. Th. OUDEMANS leg.).
103. *M. maculicauda* Perk. (*Ichn. perscrutator* Wesm., 1844 nec Thunb., 1822). T: 2 ♂ Kijfhoek, 23 en 25.VI.1937. In museum Tilburg 1 ♀ Stein, 29.VI.1944.
M. locutor (Thunb.). Zie onder *Homotherus*.
104. *M. melanarius* (Wesm.). Nieuw voor de fauna. L: Hulshorst, Ermelo. ♀ 8.X, ♂ 22.VI—5.VII.
105. *M. monostagon* (Grav.). Zeer verspreid. V: Brummen, Rotterdam, duinen. L: 1 ♀ Hulshorst 5.IX, 1 ♂ Ermelo, 8.VII. W: 1 ♀ H. duin, 23.VII (1 ♂ van 22.VIII.1866 is *Chasmias paludicola* Wesm.). T: 1 ♀ Asselt.
M. monostagon (Grav.), var. *nigriscuta* Hell. T: 1 ♂ Tilburg, 29.VII; 1 ♂ Gulpen, 11.VIII.
106. *M. nubilus* (Brischke). T: 1 ♀ Venlo, 7.VIII.1942.
107. *M. pachymerus* (Ratz.). Verspreid. W: Een groot aantal uit *Panolis flammea* gekweekt. Leuvenum, Nunspeet, Zeist, Lunteren, Maarsbergen, Bennekom, Driebergen, Doorn, Dieren. T: 1 ♀ Tegelen, 28.IX.
108. *M. peregrinator* (L.) (*scriptorius* Thunb., *vacillatorius* Grav.). Vrij algemeen. Wageningen (VAN DINTHER, 1951). L: Hulshorst. T: Venlo, Niftrik, Herpen, Berghem, Helenaveen, Heino, St. Anthonis, De Rips. Ik zag slechts 2 ♂ uit Schayk, 29.VIII en Geertruidenberg, 16.VIII, ♀ 26.VII—31.X.
109. *M. perversus* (Kriechb.). Nieuw voor de fauna. T: ♂ Laren, ♀ Babberich.

- L: Ermelo (totaal 3 ♂ en 5 ♀). ♀ 17.VII—15.VIII, ♂ 16.VIII—25.VII.
110. *M. praeceptor* (Thunb.). Vrij zeldzaam. M: Exaeten. T: Esch, Roermond, Den Dolder, Meyendel. L: Vorden, Ootmarsum. W: Burgst, Utrecht, Walcheren. ♀ 28.VI—18.VIII, ♂ 24.VI—1.IX.
111. *M. ridibundus* (Grav.). L: 2 ♀ en 4 ♂ Epen. ♀ 26.VIII, ♂ 24.VIII.
112. *M. sanguinator* (Rossi). Zeldzaam. V: 1 ♀ Venlo. Dit exemplaar bevond zich te Amsterdam. T: Haaren, Schayk. W: Burgst in aantal. ♀ 23.VII—22.X, ♂ VII—5.VIII.
113. *M. saturatorius* (L.). Vele plaatsen. ♀ 18.V—4.X, ♂ 11.V—25.IX. Opm.: In de collectie W: 1 ♀ *saturatorius*, EVERTS H3 = *nudicoxa* Thoms.; 1 ♀ van Ulvenhout, 16.X.1871 = *Aoplus ochropis* Grav.; 1 ♀ Rotterdam, FRANSSEN = *Chasmias paludator* Desv.
M. saturatorius (L.), var. *carnifex* (Müll.). Nieuw voor de fauna. W: 1 ♂, Burgst. L: 1 ♂ Delden, VIII.1930.
114. *M. semirufus* (Grav.). Nieuw voor de fauna. L: 3 ♀ Epen. T: Venlo, Oploo. A: 6 ♂ Amsterdam. 20.V—6.VIII.
M. semirufus (L.), var. *nigroscutatus* (Berth.). Nieuw voor de fauna. T: 1 ♂ Den Dolder, 29.VIII.1948, 1 ♂ Hoenderlo, VIII.1944.
115. *M. sexalbatu*s (Grav.). V: 1 ♂ Hattem, 1.VIII. Dit exemplaar is bewaard gebleven in Wageningen. L: Epen, Vorden, tezamen 10 ♂, VIII.
116. *M. tegelensis* Heinr. 1 ♀ Tegelen, 4.X.1941, (HEINRICH, 1951, *Ent. Ber., Amst.* 13: 351). Holotype in collectie-HEINRICH.
117. *M. tergenus* (Grav.). Vrij zeldzaam. L: Putten, Ermelo. T: Teteringen, Mechelen, Tilburg. V: Hattem 1.VIII; 1 ♀ Den Haag II. ♀ 26.V—9.VIII, ♂ 30.VII—15.IX.
118. *M. vicarius* (Wesm.). Nieuw voor de fauna. L: 2 ♀ Ermelo, 7 en 17.VIII. 1936. T: 1 ♀ Tilburg, 26.VIII.1942.

Stenobarichneumon Heinr.

119. *S. basalis* (Perk.). Vrij zeldzaam. (DEN HOED, 1966, *Ent. Ber., Amst.* 26: 75). T: 1 ♂ Oisterwijk, 27.VIII; 1 ♂ Geertruidenberg, 22.V.
120. *S. basiglyptus* (Kriechb., 1890 nec auct.) (*coxiglyptus* Heinr., 1951). Vrij algemeen (DEN HOED 1966, *Ent. Ber., Amst.* 26: 74). De type van *coxiglyptus* Heinr. bevindt zich in de collectie-TEUNISSEN: 1 ♀ Schayk, 22.VIII.1950.
121. *S. citator* (Thunb.). A: Amsterdam. V: Utrecht, Noordwijk. T: Venlo, Hilversum, Schayk. L: Epen, Hulshorst, Ermelo, Vorden. ♀ 30.V—4.X, ♂ 25.V—5.IX.

Homotherus Först.

122. *H. locutor* (Thunb.) (*albicinctus* Grav.). T: Schayk, De Rips, Berghem, Venlo, Herpen, Heino, Oploo. W: Breda, Burgst, Westernieland (Gr.). L: Hulshorst, Meyendel, Schiedam, Markelo, Oisterwijk, Putten. V: Harderwijk. M: Blijberg. ♀ 15.VI—5.X, ♂ 13.V—24.VIII.

Aoplus Tischb.

123. *A. castaneus* (Grav.). L: Vorden, Putten. T: Arnhem, Schayk. W: Burgst. ♀ 10.V—28.VIII, ♂ 28.VI—30.VI.
A. castaneus (Grav.), var. *nigrofemoratus* Hell. Nieuw voor de fauna. T:

- Schayk, Venlo, 1.IX (dit exemplaar is niet meer in de collectie aanwezig).
A. castaneus (Grav.), var. *subniger* (Berth.). Nieuw voor de fauna. L: 1 ♂ Epen, VIII.
124. *A. defraudator* (Wesm.). L: Hulshorst, Nunspeet, Ermelo. A: Putten. T: De Rips, Tilburg, Cromvoirt, Den Dolder. W: Baarn. ♀ 27.IV—26.X, ♂ 7.VI—28.X.
125. *A. humilis* (Wesm.). Zeer zeldzaam (DEN HOED, 1965, *Ent. Ber., Amst.* 25: 185).
126. *A. ochropis* (Gmel.). Zeer algemeen. ♀ 15.V—16.X, ♂ 1.V—25.VIII.
127. *A. personatus* (Grav.). Nieuw voor de fauna. L: 1 ♂ Ermelo, Hulshorst. T: Vught. ♀ 21.VI—4.X, ♂ 26.V—13.VI.
128. *A. praestigiator* (Wes.). Zeer zeldzaam. 1 ♀ Hoogeveen (DEN HOED, 1965, *Ent. Ber., Amst.* 25: 185).
129. *A. ratzeburgii* (Hart.) (*pictus* Gmel., 1790 nec Schrank, 1776). Vrij zeldzaam. L: Hulshorst. T: Schayk, Cromvoirt, Renkum, Oss, Oisterwijk, Oploo. W: Burgst. ♀ 4.V—17.X, ♂ 11.VI—29.VII.
A. ruficeps (Grav.). Alleen V. vermeldt een ♀ van Den Haag, 23.VI. Verder in geen collectie aanwezig. Bevestiging van deze vondst zou wel goed zijn. DEN HOED (1965, *Ent. Ber., Amst.* 25: 185) houdt de soort voor niet inlands.
130. *A. sordidus* (Wesm.). Nieuw voor de fauna. T: 1 ♂ Mechelen, 5.VIII. (Cf. HEINRICH, 1949a: 43).
131. *A. speciosus* (Wesm.). Nieuw voor de fauna. L: 2 ♂ Ermelo, resp. 29.VI en 28.VII.
132. *A. sphinx* Heinr. Nieuw voor de fauna. T: 1 ♀ Schayk (HEINRICH det.).
133. *A. virginalis* (Wesm.) (*albicoxatus* Pfeff. sec. HEINRICH in litt.). Nieuw voor de fauna. L: 2 ♀ Hulshorst, 12.IX en 27.X. (HABERMEHL det.). T: 1 ♀ Den Dolder, 18.VI.1947 (VERHOEFF leg.).
- Aculichneumon** Heinr.
134. *A. albilavatus* (Grav.). Vrij zeldzaam. L: Delden, Hulshorst, Ermelo. V: 1 ♂ Rotterdam. T: Vught, Haaren N.B., Tilburg. W: Vaals, Burgst. ♀ 25.V—10.VI, ♂ 30.IV—23.V.
A. albilavatus (Grav.), var. *obscurior* (Berth.). Nieuw voor de fauna. W: 2 ♂ Burgst. In museum Tilburg: 1 ♂, 19.V.1943.
135. *A. lanius* (Grav.). Vrij algemeen. L: Ermelo, Putten, Delden, Epen. A: Venlo. T: Meyendel, Venlo, Plasmolen, Haaren. W: Burgst. V: Den Haag, Leiden, Brummen. ♀ 8.V—31.VI, ♂ 30.IV—6.VI.
- Cratichneumon** Thoms.
136. *C. albifrons* (Steph.) (*gravenhorstii* Fonsc.). Zeer zeldzaam. Grollo (DEN HOED, 1965, *Ent. Ber., Amst.* 25: 186).
137. *C. armillatus* (Wesm.). Nieuw voor de fauna. T: 1 ♂ Baarlo, 29.VII.1942.
138. *C. canescens* (Berth.). Nieuw voor de fauna. T: 1 ♂ Valkenburg, 5.VII.1934.
139. *C. cornicula* (Wesm.). Nieuw voor de fauna. T: 1 ♀ Baexem, 18.VIII. HEINRICH schreef mij, dat deze soort wegens de licht gewelfde clypeus het beste bij *Platylabops* ingedeeld kan worden. Ik vind, bij controle met het

handboek van PERKINS, dat de kenmerken meer bij *Craticoneumon* behoren, en in geen geval bij *Platylabops*.

140. *C. corruscator* (L.). Plaatselijk. W: 1 ♂ Burgst. L: 2 ♂ Putten, 31.VII en in VIII, 1 ♂ Ermelo, 20.V, 1 ♀ Epen. T: 3 ♀ Den Dolder. M: Vaals. In museum Tilburg: 1 ♂, 29.V. ♀ 25.V—2.IX.
C. corruscator (L.), var. *luridus* (Grav.). Nieuw voor de fauna. L: Epen, Elspeet, Putten. T: Ulvenhout, Bommerig (gem. Wittem). In museum Tilburg: 1 ♂ Udenhout. ♂ 6.VIII—7.X.
C. corruscator (L.), var. *alacer* (Grav.). Nieuw voor de fauna. L: Putten 1 ♂, VIII.1928. T: 1 ♂ Den Dolder, 30.V.1946 (VERHOEFF leg.).
141. *C. culex* (Müll.) (*annulator* F. nec Müll., 1776). Algemeen. ♀ 25.V—5.VIII, ♂ 10.V—12.VIII.
142. *C. dissimilis* (Grav.). Nieuw voor de fauna. T: 1 ♂ Meyendel, 17.VI. 1940.
143. *C. fabricator* (F.). Algemeen. ♀ 29.V—25.X, ♂ 10.V—12.IX.
144. *C. foersteri* (Wesm.). Ravensbos (Z.-L.). (DEN HOED, 1965, *Ent. Ber., Amst.* 25: 186).
145. *C. fugitivus* (Grav.). Zeldzaam. L: 1 ♂ Delden, 31.V.1931 en 1 ♀ Delden, 27.V.1931. T: 1 ♂ Tilburg, 29.V.1942. A: 1 ♂ Hilversum, VI.
146. *C. luteiventris* (Grav.). Vrij algemeen. T: Tilburg, Schayk, Venlo, Teteringen, Ulvenhout, Oisterwijk, St. Anthonis. L: Hulshorst, Putten, Delden, Epen, Valkenburg, Vorden, Breda, Harderwijk. A: Schoonoord, Venlo. V: Aerdenhout, Den Haag, Arnhem. W: Burgst, Ulvenhout, Den Haag. ♀ 4.VIII—21.X, ♂ 18.V—7.X.
147. *C. rufifrons* (Grav.). Vrij algemeen. A: Baarn. W: Burgst, Liesbos, Den Haag, Utrecht. L: Delden, Putten, Hulshorst. T: Meyendel, Heino, Tilburg, Venlo, Teteringen, Schayk. V: Leiden, Utrecht, Den Haag. ♀ 8.V—21.VI, ♂ 6.V—10.VI.
148. *C. sicarius* (Wesm.). Algemeen. ♀ 2.VI—25.X, ♂ 19.V—28.VI.
149. *C. varipes* (Grav.). Zeer algemeen. ♀ 20.V—26.X, ♂ 10.V—17.VIII.
C. varipes (Grav.), var. *decimator* (Grav.). Nieuw voor de fauna. T: 1 ♀ Venlo.
150. *C. versator* (Thunb.) (*pallidifrons* Grav.). Vrij algemeen. Vangplaatsen uit het midden en zuiden des lands. ♀ 15.V—7.X, ♂ 4.V—3.X.
151. *C. viator* (Scop.) (*nigritarius* Grav.). Vele plaatsen. ♀ 19.V—9.X, ♂ 5.V—28.X.
C. viator (Scop.), var. *aethiops* (Grav.). Nieuw voor de fauna. M: Exaeten, Maastricht. T: Oisterwijk. V: Leiden, Brummen, Den Haag, Hattem, Beek, Breda, Wolfheze. ♂ 3.VI—19.IX.
C. viator (Scop.), var. *brischkei* (Berth.). Nieuw voor de fauna. T: 1 ♀ Venlo, 11.IX.
- Eristicus** Wesm.
152. *E. clericus* (Grav.). T: 1 ♂ Kijfhoek, 8.VI.1937; 1 ♂ Tilburg, 20.VI. 1941; 1 ♀ Wageningen, 4.VI.1944 (v. ROSSEM leg.).
- Ctenichneumon** Thoms.
153. *C. castigator* (F.). Algemeen. ♀ 5.V—18.IX, ♂ 7.VI—3.IX.

154. *C. devylderi* (Holmgr.). Plaatselijk algemeen. T. twijfelt of deze soort geen var. met rode achterlijn is van *C. repentinus*. Goede soort volgens PERKINS.
155. *C. divisorius* (Grav.). Zeer zeldzaam. V: Utrecht, Groningen, Den Haag. T: Den Dolder, Texel, Tegelen, Oisterwijk, Haelen, Roermond. L: Ermelo. A: Houthem, Laag-Soeren. W: Wageningen. M: Exaeten. ♀ 27.V—1.IX, ♂ 1.VI—27.VIII.
C. divisorius (Grav.), var. *clypeator* (Hab.). Nieuw voor de fauna. T: 1 ♂ Tegelen, 1.VI.
156. *C. edictorius* (L.). Hilversum, Babbérich (DEN HOED, 1967, *Ent. Ber., Amst.* 27: 107).
C. edictorius (L.), var. *amputatorius* (Panz.). W: 1 ♀ Burgst, IX.1913. T: 1 ♂ Den Dolder, 9.IX.1951.
157. *C. funereus* (Fourcr.). W: 1 ♀ Liesbos, V.1913, 1 ♂ Baarn, 7.XI. T: 1 ♂ Valkenburg, 5.VIII.1938. L: 1 ♀ Vorden, 12.VIII.1921.
158. *C. inspector* (Wesm.). A: 1 ♀ Nieuwkoop, VIII.1896. W: 1 ♀ Ulvenhout, IX.1912, 1 ♀ Rotterdam (FRANSEN leg.). Dit exemplaar was door V. opgegeven als *fossorius*, var. *amputatorius* (1873, *Tijdschr. Ent.* 11: 155 no. 375).
159. *C. melanocastanus* (Grav. 1820). V: Rotterdam, Noordwijk, Haarlem, Venlo, Teteringen. L: Vorden, Ermelo, Hulshorst, Harderwijk. T: Tegelen, Den Dolder, Tilburg, Cromvoirt, Schayk. W: Bennekom. ♀ 23.VI—11.VIII, ♂ 2.VI—15.VIII. Opm. T. spreekt eerst het vermoeden uit, dat *C. rubroater* (Ratz.) wel eens de zwarte var. van *melanocastanus* Grav. kan zijn. Later heeft hij ze synoniem gesteld.
160. *C. messorius* (Grav.). T: 1 ♀ Eindhoven, 22.VIII; 1 ♂ Berghem, 5. VII.
161. *C. nitens* (Christ.). Vele plaatsen. ♀ 1.VII—9.X, ♂ 13.VII—9.IX.
C. nitens (Christ), var. *nigrocastaneus* Berth.). Nieuw voor de fauna. T: Exaeten, Berghem, Den Dolder. L: Aalten. A: Venlo, Putten. W: Burgst. Sa: Lerop.
162. *C. panzeri* (Wesm.). Geheel Nederland. V: Zoeterwoude, Rotterdam. T: Gronsveld, Roermond, Maasbracht, Monster, Gulpen. A: Oisterwijk. M: Gronsveld. Sa: Lerop. ♀ 25.VI—2.VIII.
C. panzeri (Wesm.), var. *nigrifemur* (Ulbr.). Nieuw voor de fauna. T: Tegelen, Schimmert, Bemelen, Vught, Beek bij Didam. L: Ermelo. ♂ 27.VII—1.IX.
C. panzeri (Wesm.), var. *rufifemur* (Ulbr.). Nieuw voor de fauna. T: Baarlo, Schimmert, Tegelen, Esch. ♂ 18.VI—27.VIII.
C. panzeri (Wesm.), var. *vexillarius* (Tischb.). Nieuw voor de fauna. T: Herpen, Schimmert, Tegelen, Babberich, Eerde. Sa: Roermond. ♂ 27.V—19.VIII.
C. panzeri (Wesm.), var. *wormatiensis* (Hab.). Nieuw voor de fauna. T: Tegelen, Schimmert, Tilburg. Sa: Maalbroek. ♂ 16.VII—26.VIII.
163. *C. repentinus* (Grav.). Zeldzaam. V: Rotterdam. W: Burgst. A: Lochem. L: Vorden, Valkenburg, Ermelo. T: Oisterwijk, Herpen, Den Dungen. M: Exaeten. ♀ 18.VI—9.IX, ♂ 5.VI—19.VIII.

(Wordt vervolgd)